

Η Le Réveil du Peuple Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου, 1870, εφημερίδα που εμφανίστηκε κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης, δημοσίευσε μια σημαντική σύνοψη ενός άρθρου του Μιχαήλ Μπακούνιν πάνω στο ζήτημα του κοινωνικού ξεσηκωμού.

Ο Μπακούνιν καταγγέλει όλες τις μορφές της ρεφορμιστικής δραστηριότητας ως εχθρικές της χειραφέτησης της εργατικής τάξης, και προχωρεί στην επίθεση: αυτοί που υποστηρίζουν μια πιο πολιτική επανάσταση, προκλημένη σύμφωνα με τις συνταγματικές μορφές της καπιταλιστικής κοινωνίας, και με τη μεσολάβηση της, την κοινοβουλευτική μηχανή, σε αντίθεση με μια άμεση κοινωνική επαναστατική αλλαγή που πραγματοποιείται από τους εργάτες με τη μεσολάβηση της δικιάς τους πολιτικής βιομηχανικής οργάνωσης,

Ο Μπακούνιν υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι οι μισθοί πρακτικά σχεδόν ποτέ δεν έχουν ανέβει πάνω από το καθαρό επίπεδο διαβίωσης καθιστά αδύνατο για τους εργάτες να εξασφαλίσουν αυξημένη ευημερία υπό την αστική κοινωνία. Με την πρόοδο του καπιταλιστικού πολιτισμού, το χάσμα μεταξύ των δύο τάξεων ανοίγει όλο και περισσότερο.

Από αυτό προκύπτει, επίσης, ότι στους πιο δημοκρατικούς και ελεύθερους αιώνες, όπως στην Αγγλία, το Βέλγιο, την Ελβετία και τις Η.Π.Α., η ελευθερία και τα πολιτικά δικαιώματα που οι εργάτες απολαμβάνουν φαινομενικά είναι απλώς πλασματικά. Αυτοί, που είναι δούλοι των αφεντικών τους με την κοινωνική έννοια είναι δούλοι επίσης και με την πολιτική έννοια. Δεν έχουν ούτε την εκπαίδευση, ούτε τον ελεύθερο χρόνο, ούτε την ανεξαρτησία που είναι τόσο απαραίτητη για την ελεύθερη και εμβριθή άσκηση των δικαιωμάτων τους της ιδιότητας του πολίτη. Στις πιο δημοκρατικές χώρες, σε αυτές όπου υπάρχει καθολική ψηφοφορία, έχουν μία μέρα κυριαρχίας, ή μάλλον Σατουρνάλια, η μέρα των εκλογών. Μόλις περάσει αυτή η μέρα, η αστική τάξη, οι καθημερινοί καταπιεστές και εκμεταλλευτές τους, έρχονται ενώπιόν τους, γονατιστοί και μιλάνε για ισότητα, αδελφoσύνη, και τους αποκαλούν κυρίαρχος λαός, του οποίου οι πολύ ταπεινοί υπηρέτες και εκπρόσωποι επιθυμούν να είναι. Μόλις περάσει αυτή η μέρα, η αδελφoσύνη και η ισότητα γίνονται καπνός· η αστική τάξη γίνεται για μια ακόμη φορά αστική τάξη· και το προλεταριάτο, ο κυρίαρχος λαός, συνεχίζει στη δουλεία του. Αυτός είναι ο λόγος που το σύστημα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας τόσο πολύ καταχειροκροτήθηκε από τη ριζοσπαστική αστική τάξη, ακόμη και όταν σε μια λαϊκή κατεύθυνση, βελτιώθηκε, ολοκληρώθηκε, και αναπτύχθηκε μέσα από το δημοψήφισμα και την άμεση νομοθέτηση του λαού, στην οποία μορφή του τόσο έντονα υποστηρίχθηκε από μια συγκεκριμένη σχολή Γερμανών, οι οποίοι αποκαλούν θερμά τους εαυτούς τους Σοσιαλιστές.

Διότι, εφ' όσον οι άνθρωποι παραμένουν δούλοι οικονομικά, θα παραμένουν επίσης δούλοι και πολιτικά, θα εκφράζουν τα συναισθήματά τους ως τέτοια, και θα υποτάσσονται στην αστική τάξη, που βασίζεται στη διατήρηση των εκλογών για τη διατήρηση της εξουσίας της.

Μήπως αυτό σημαίνει ότι εμείς οι επαναστάτες Σοσιαλιστές αντιτιθόμαστε στην καθολική ψηφοφορία, και προτιμάμε την περιορισμένη ψηφοφορία ή το δεσποτισμό ενός ατόμου; Με τίποτα. Αυτό που υποστηρίζουμε είναι ότι, η καθολική ψηφοφορία από μόνη της, καθώς βασίζεται στην οικονομική και κοινωνική ανισότητα, δεν θα είναι για το λαό τίποτε άλλο παρά ένα δόλωμα, και ότι από την πλευρά των δημοκρατικών αστών, δεν θα έπρεπε να είναι ποτέ παρά ένα αισχρό ψέμα, το βέβαιο εργαλείο για την ενίσχυση, με ένα δήθεν επικάλυμμα φιλελευθερισμού και δικαιοσύνης, της αιώνιας κυριαρχίας των εκμεταλλευτών και ιδιοκτητριών τάξεων, και έτσι την καταστολή της ελευθερίας και των συμφερόντων του λαού.

«Κατά συνέπεια αρνούμαστε ότι το καθολικό δικαίωμα ψήφου από μόνο του είναι ένα μέσο στα χέρια του λαού για την επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής ισότητας».

«Επί τη βάση αυτή οι λεγόμενοι Σοσιαλδημοκράτες, που, σε αυτές τις χώρες, όπου η καθολική ψηφοφορία δεν υπάρχει ακόμα, εξασκούνται για να πείσουν το λαό ότι πρέπει να επιτευχθεί αυτό πριν από όλα—όπως σήμερα οι ηγέτες του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος κάνουν όταν λένε στο λαό ότι η πολιτική ελευθερία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη της οικονομικής ελευθερίας—είναι είτε τα θύματα ενός μοιραίου λάθους είτε τσαρλατάνοι. Μήπως πραγματικά δεν γνωρίζουν, ή μήπως προσποιούνται ότι δεν γνωρίζουν, ότι αυτή η προηγούμενη πολιτική ελευθερία δηλ., αυτή που αναγκαστικά υπάρχει χωρίς οικονομική και κοινωνική ισότητα, από τη στιγμή που θα έπρεπε να προηγηθούν αυτές οι δύο θεμελιώδεις ισότητες, θα είναι ουσιαστικά η αστική ελευθερία, δηλ. θεμελιωμένη πάνω στην οικονομική εξάρτηση του λαού, και κατά συνέπεια ανίκανη να προωθήσει την αντίθετή της, την οικονομική και κοινωνική, και δημιουργώντας τέτοια οικονομική ελευθερία που οδηγεί στην αποκλειστική ελευθερία μόνο της αστικής τάξης;»

«Είναι αυτοί οι ιδιόμορφοι Σοσιαλδημοκράτες-θύματα σε πλάνη ή είναι προδότες; Αυτό είναι ένα πολύ λεπτό ζήτημα, που προτιμώ να μην εξετάσω και πολύ προσεκτικά. Για μένα είναι βέβαιο, ότι δεν υπάρχουν χειρότεροι εχθροί του λαού από αυτούς που προσπαθούν να τον απομακρύνουν από τον κοινωνικό ξεσηκωμό, τη μόνη αλλαγή που μπορεί να του δώσει πραγματική ελευθερία, δικαιοσύνη και ευημερία προκειμένου να τον τραβήξουν και πάλι στον ύπουλο δρόμο των μεταρρυθμίσεων, ή των επαναστάσεων ενός αποκλειστικά πολιτικού χαρακτήρα που το εργαλείο, θύμα και αναπληρωτής ήταν πάντα η σοσιαλδημοκρατία».

Ο Μπακούνιν τότε προπορεύεται να επισημάνει ότι ο κοινωνικός ξεσηκωμός δεν αποκλείει τον πολιτικό ξεσηκωμό. Σημαίνει μόνο ότι οι πολιτικοί θεσμοί δεν αλλάζουν ούτε πριν ούτε μετά, αλλά ταυτόχρονα με τους οικονομικούς θεσμούς.

«Ο πολιτικός ξεσηκωμός, ταυτόχρονα και πραγματικά αδιαχώριστος από τον κοινωνικό ξεσηκωμό, που η αρνητική έκφραση ή αρνητική εκδήλωση δεν θα είναι πλέον, να το πω έτσι, μια αναμόρφωση, αλλά μια μεγαλοπρεπής εκκαθάριση».

«Οι άνθρωποι είναι ενστικτωδώς καχύποπτοι της κάθε κυβέρνησης. όταν τους υπόσχεται ωραία πράγματα, λένε:—«Μιλάς έτσι επειδή δεν είσαι ακόμα στο τιμόνι». Μια επιστολή από τον Τζον Μπράιτ¹ στους εκλογείς του, όταν έγινε υπουργός, λέει:—«Οι ψηφοφόροι δεν πρέπει να τον αναμένουν να ενεργήσει σύμφωνα με αυτό που συνήθιζε να λέει: είναι κάπως διαφορετικό το να μιλάς όταν βρίσκεσαι στην αντιπολίτευση και διαφορετικό όταν ενεργείς ως υπουργός». Ομοίως μίλησε ένα μέλος της Διεθνούς, ένας πολύ ειλικρινής Σοσιαλιστής, όταν τον Σεπτέμβριο του 1870, έγινε ο τέλειος ενός πολύ μυαλωμένου ρεπουμπλικανικού τμήματος. «Κρατά τις παλιές του απόψεις, αλλά τώρα είναι αναγκασμένος να ενεργεί σε αντίθεση με αυτές».

Ο Μπακούνιν θεωρεί ότι αμφότεροι έχουν δίκιο. Ως εκ τούτου δεν έχει χρησιμότητα το να αλλάξει το προσωπικό της κυβέρνησης. Προχωράει στο να αντιμετωπίσει την αναπόφευκτη διαφθορά που προκύπτει από την εξουσία, και επιμένει ότι καθένας που φτάνει στην εξουσία πρέπει να υποκύψει σε τέτοια διαφθορά από τη στιγμή που πρέπει να υπηρετεί και να συντηρεί τα οικονομικά δικαιώματα της κυβερνώσας τάξης.

1. Κουάκερος, ήταν ένας Βρετανός Ριζοσπάστης και Φιλελεύθερος πολιτικός, ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της γενιάς του και υποστηρικτής των πολιτικών ελεύθερου εμπορίου.

Μετάφραση: Αιχμή